

PRESBITER

DERŰS, ÁLDOTT
HÚSVÉTI
ÜNNEPEKET
MINDEN KEDVES
OLVASÓNKNAK!

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

VII. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

1998. március-április

HÚSVÉTI ÜZENETEK

A húsvétból megismerhető az, hogy mit jelentett a húsvét 1. az Istennek, 2. az embereknek, 3. a világnak.

1. Isten a názáreti Jézus feltámasztásával *Istenként* nyilatkozta ki magát. Isten ezt olyan felülmúlhatatlan módon cselekedte, hogy benne e cselekedet nélkül sem hinni, sem hozzá imádkozni nem lehet. Isten a bűnös-ként kivégzett názáreti Jézus sorsában olyan megrázó módon jelent meg, hogy attól kezdve Isten igazi neve a „Jézus Krisztust a halottak közül feltámasztó” Isten (Róm 4,24; Ef 1,20; 1Pt 1,21; vö. még Róm 4,17; 2Kor 1,9). Aki ezek után Istenről beszél, anélkül, hogy figyelembe venné a halottak közül feltámasztott Jézus Krisztus általi önmeghatározását, az valami másról beszél; talán egy eszméről, talán egy fantomról, de nem Istenről. Isten a húsvétban *Teremtő* Istenként jelent meg. Istensége nyilatkozott meg ebben. Ezzel tette lehetővé az igazi hitet.

2. Isten a názáreti Jézus feltámasztásával az *ember* Isteneként jelent meg. Az emberek által kitaszított Jézust, akit ő szolgálatra és szenvedésre választott ki, Isten elfogadta. Isten őt a gyalázatból a dicsőségbe emelte fel. Fiának elvetését Isten elvetette. Húsvét teszi teljesen érthetővé, mit is vett magára földi életének megalá-

zottságával és a nagypénteki súlyos véggel Jézus. Csak a feltámasztás teszi tulajdonképpen érthetővé, hogy mi is volt a golgotai keresztre feszítés. Itt valójában egy szinte kimondhatatlan titokkal állunk szemben, amelyre ké-

sőbb még vissza kell térnünk; a kereszttel azt jelenti, hogy Isten Jézust – nem ő miatta, hanem mi miattunk – elvetette. A titok neve ez: „közbenjárás”. Az az üzenet, amelyet ez közvetít, kimondja a bűnök bocsánatát (vö. Róm 4,25). Jézus sorsában – a kereszten és a feltámasztásban – minde-
nestől fogva világos lesz, hogy

Isten húsvétkor úgy jelent meg, mint „engesztelő” Isten. Isten így nyilatkozta ki emberségét. Ezáltal tette az igazi szeretet gyakorlását lehetővé.

3. Isten a keresztre feszített názáreti Jézus feltámasztásában úgy jelent meg, mint a *világ* Iste-
ne. Ő annak adott „minden hatalmat mennyben és földön” (Mt 28,28), aki a halál erejének volt kiszolgáltatva. Isten Jézus Krisztust egyházának fejévé és Urává, és a világ rejtett Urává emelte. A kozmosz minden rétege benne látja a kozmokrátort. Pál tudja: „mert, ha hiszszük, hogy Jézus meghalt és feltámasztott, az is bizonyos, hogy Isten is előhozza az elhunytakat Jézus által vele együtt” (1Thessz 4,14). Isten az új szabadságot az ökumené minden népének felajánlja (Mt 28,19–20), sőt, minden teremtmény – még az embert körülvevő teremtmény is – sóvárogva és vajúdva várja azt a napot, amikor Isten fiainak inkognitója véget ér és átváltozik dicsőségre (Róm 8,19–22). Isten húsvétkor Megváltóként jelent meg. Kinyilvánította nyitottságát az egész világ iránt. Ezzel megteremtette az igazi reménység lehetőségét.

C. Westermann/G. Gloege:
A Biblia titkai c. könyvből,
Kálvin Kiadó, 1997.

FÉNYLIK TITKA KERESZTFÁNAK

1. ábra

2. ábra

A kereszt a legrégebb keresztyén jelképek közül való. Egyetemes jelkép, mindenféle kultúrában megtalálható. Már ott látható a kőkorszak barlang-ábrázolásai között. Egy mexikói pogánytemplomban a spanyol gyarmatosítók legnagyobb meglepetésére ott volt a kereszt. De az ázsiai és afrikai ábrázolásokon is felfedezhető (1. és 2. ábra).

Amikor a katakombák keresztyénei felkarcolták a földalatti járatok sziklafalára a keresztet, az első renden nem

4. ábra

Krisztus szenvedését, a gólgotai keresztet jelentette számukra, hanem azt az Ember Fia jelének (Mt 24,30) tekintették. Őt várták vissza, hogy feltűnik majd keresztjele a horizonton, s akkor eljön majd itélni élőket és holtakat. A kereszt jelezte számukra Isten jóvoltának szélességét és hosszúságát, mélységét és magasságát (Ef 3,18). Először a 4. században kezdenek feltűnni azok a kereszttek, melyek arra a keresztre utaltak, amin a Mester meghalt. Kezdetben a kereszt nem a halálra, hanem éppen a győzelemre, a világleflettségre utalt. Ahogy egy 10. századból származó ír kereszt mutatja, a fent és a lent, a szélesség és a magasság összefogója maga Krisztus, aki soha le nem nyugvó napként áll mindenek középpontjában (3. ábra). S ha megtekintjük a másik ír ábrázolást, a kerékkeresztet, láthatjuk, hogy a világ a maga függőleges és vízszintes kiterjedésével együtt bele van foglalva Isten szeretetébe, gondviselésébe (4. ábra).

A keresztyén Justin filozófus a 2. században ezt írta: „Figyelj meg mindent, ami a világban van, vajon a kereszt alakzata nem ott van mindenben? A tengert nem szelheted át, ha

3. ábra

nem ez a győzelmi jeled a vitorla képében. A földet nem szánthatod fel az eke „keresztje” nélkül; a sírásó és a kézműves eszközei mind hordozzák ezt a jelet formájukban; az ember testi alkata abban különbözik minden más élőlény alkatától, hogy kezeit kitarthatja, terpeszállásban' tökéletesen emlékeztet a keresztre”.

Amikor a keresztyének ezt a jelet már magukénak tekintették, akkor ők is elismerték benne a világ szélességét, amelybe Isten felülről alá szállott, hogy ember lévén, a halál horizontját is megossza velünk. S felismerték a kereszt jelében azt az országot, amelyben végezetre Krisztus egyszer megítél majd minden hatalmat, erőt, élőlényt, és jelenséget, ami ehhez a világhoz tartozik. Ez lesz majd az az óra, amikor beteljesednek az angol Bowring János sorai: „Áll a Krisztus szent keresztje, Elmúlás és rom felett, Krisztusban beteljesedve látom üdvösségemet” (230. Dics. 5. v.).

Békefy Lajos

„Én vagyok az út...”

János 14,6.

Megilletődött nézők szívében még ott muzsikáltak a tehetséges színész nő szavai, amint Margitot alakította Goethe Faustjában. Karin Kühne, az ünneplő, fiatal színész nő vérellborítva feküdt a műtőasztalon. Egy autó elütötte. A sebész főorvos megdöbbenve állt meg a ragyogó szépségű lány mellett. Néhány napja látta a színpadon. Most itt fekszik előtte tehetetlenül. Cselekedni kellett; megoperálta a tátongó homloksebet, a törött lábakat sínbe tette, az összenyomott bordákat szilárd kötésbe ágyazta. Anna nővér volt az éjszakás. Leült a beteg ágya mellé és figyelte a halvány arcot. A beteg alig hallható hangon beszélni kezdett: – Olyan fiatal vagyok és meg kell halnom...

Nagymama mesélte, hogy az emberek Istenhez akartak érni és építettek egy tornyot... Én is egy ilyen tornyot építettem magamnak: siker, karrier, dicsőség, taps, zene, rózsák, babér..., de nem jutottam velük Istenhez. Minden összeomlott. – **Nem magának kell kapaszkodni! Isten jön magához Jézusban!** – mondta Anna nővér. És a nővér mondta az Igét, egyiket a másik után. Jézus? – dadogta a lány. – Igen! – mondta Anna nővér. – A Jézus sebeivel gyógyulunk meg. Hajnalfény derengett át az ablaküvegen. A nővér az utolsó tusa nyomait látta a haldokló arcán. – **Olyan szép volt, ... olyan szép volt minden** – mondta Karin –, **de nem kell belőle semmi már, csak egy kell: Jézus.** A sápadt arcvonások végső mosolyra széplültek, Karin örökre megbékélt. Özönével érkeztek a virágok, és Anna nővér miközben rendezgette a csokrokat, önkéntelenül Karin utolsó szavaira gondolt: – **Nem kell ezekből semmi már. Csak egy kell: Jézus!**

De jó, hogy Jézus jött hozzánk. **Jézus az út.** Nem nekünk kell kapaszkodni, nem nekünk kell valamilyen emberi teljesítménnyel elérni Istent. **Ő jött** hozzánk. Szinte minden vallás az emberi teljesítményre épít, melyek által el lehet jutni Istenhez. Gondoljunk csak a sokat hallott érdemszerző jócselekedetekre, vagy a távolkeleti misztikusokra, akik embert próbáló módon meditálnak, hogy ezzel a rendkívüli szellemi teljesítménnyel elérjék az Ő isteneikkel való találkozást. Hozzánk pedig eljött Jézus. **Ő az igazság!** Nincsen szava, amely tévesnek bizonyult volna. Micsoda cifra évtizedeket élt meg az előttünk járó nemzedék, de minden helyzetben, minden felfordulásban bevált az Ő szavainak igazsága. Soha semmi bajod nem származik abból, hogy megfogadod igazságát: Szeresd felebarátodat! Sokszor nem könnyű! Gáncsokat, vádaskodásokat nem megbosszulni, hanem baráti kézfogással elfeledtetni, a gonoszért jóval fizetni. Ki adott ehhez erőt? Jézus Krisztus. **Ő az igazság.** Próbáld ki és igaznak találod. **Ő az élet. Sőt, Ő az élet közepe,** akár annak választom, akár nem. **Ő az élet közepe,** mint kerékben a kerékagy. Ha nincs kerékagy, szétesik a kerék. **Ha nem Jézus az élet közepe, akkor szétesik az élet,** mert nincs ami, aki összetartsa. Lehozta az életet, mely Istennél volt készített. Azért jött, hogy életünk legyen és bővüljünk. Igen! Egy gazdag Jézus gazdag, örvendő gyermekei lehetünk, mert Ő gazdag lévén szegénnyé lett értünk, hogy mi az Ő szegénysége által meggazdagodjunk. Annyira Ő az élet, hogy „halál és ítélet Nálad nélkül az élet!” **Válaszd az életet!**

Sipos Kálmán

Kereszthordozás

János 5,8

Carl Gustav Jung, a lelkeszsaládból származó nagy svájci pszichológus, házának egyik ablakára a keresztet hordozó Krisztus képét festette.

– Tudja, ez a legfontosabb, amit meg kell tanulnunk... – mondta egy látogatójának, egy teológiai tanárnak. – Nem rég jártam Indiában, és ott döbbsentem rá újra erre. Bármely földrészen élünk is, meg kell birkoznunk a szenvedés kérdésével. A távol-keleti ember érzékletlenné igyekszik válni a szenvedéssel szemben. Mi, nyugatiak, inkább a legkülönbözőbb testi, lelki és szellemi kábítószerekhez folyamodunk. Egyik sem kielégítő megoldás. A szenvedést le kell győzni. Ez csak akkor lehetséges, ha magunkra vállaljuk. Ezt tanuljuk a keresztet hordozó Krisztustól.

W. Hoffsummer nyomán

Egy hely van!

Emlékszem valakire, egy összetört férfire, aki egészen másképp nyitott be hozzám. Elmondta egész elrontott életét őszintén, becsületesen, kerteles és önmegtagadás nélkül. Elmondta, hogy maradt el mindenkit maga mellől: feleséget, gyermekeket, barátokat gonoszul, csalárdul! – Van-e mentség a számomra? – kérdezte a hosszú életgyónás után. Van még hely a világon, ahova halálos magányomban és kínomban fordulhatnék?

– Egy, egyetlenegy van – mondtam –, mindkettőnk számára: az az egy hely, ahova a testi-lelki kínjában gyötrődő lator is fordult, *Krisztus keresztféle*.

„Uram, emlékezzél meg rólam!”

És megemlékezett róla.

És megemlékezik rólunk is, ha lemondva mindenféle önmegtagadásról – rábizzuk magunkat az egyetlen érvényes mentségre: *Jézus Krisztusra!*

Ő az egyetlen, Akitől érvényesen megtudhatjuk: kicsoda az Isten, és ki a felebarátunk! A Nagy Véres Út egy döntő elágazásánál ott vár a mentség és a felismerés helye is: *A Krisztus Keresztféle!*

Jézus él!

Luther életrajzírói feljegyezték, hogy amikor Luther el-csüggedt, vagy nagy szorongatásba került, újra és újra leírta, sokszor a falra, íróasztalára: **Vivit! Él! Jézus él!**

Newtonól, a nagy tudóstól, aki mélyen hívő ember volt, valaki gúnyosan kérdezte: „Aztán hogyan szedi össze életre az Isten egyszer a halottakat?” A nagy tudós benyúlt a fiókba, kivett egy dobozt, abból egy marék vasreszeléket, és szétszórta az asztalon. – Szedje össze – mondta az idegennek.

– Nem tudom – felelte az. Erre a tudós kivett a zsebéből egy mágneset, és a vasreszelék fölé tartotta. Mind hozzácsapódott. Egy szempillantás alatt, az utolsó szemig.

– Nos, valahogy így! – felelte szerényen a tudós.

– Engem máris magához vontott.

Gyököcssy Endre

1848 emlékezete

PÁTRIA – HAZA

Ha a történelem véletlenségek, esetlegeségek sora lenne csupán, céltalan lenne minden. Ha csak a természet rendjéből következő, vagy éppen a csillagzatok állása által meghatározott sorsszerűség lenne az élet, napjaink sóhajokból állanának. Akik csak Sorsot, Fátumot, Fortunát érzékeltek, örültek, ha túléltek mindent. Ez lenne az Élet?

A Biblia nyomán más történelemszemlélet alakult ki. Életünknek, történelmünknek van Gazdája! Ő folyamatosan munkálkodik! Ezért örömmel, reménységgel tekinthetünk előre. Hálásan tarthatjuk számon múltunkat! Naponként mondhatjuk: „Meg-megújul minden reggel az Ő nagy irgalma...” Ünnepelethetünk!

Ünnepeink – ha csak nem fokoztuk le őket – pusztán munkaszüneti napokká, vagy elmaradt munkák pótlásának alkalmává – azok a nagy pillanatok, amikor megérthetjük és átélhetjük Isten szavát: „Ezt tettem érted. Ezzel élj és boldogulj!”

Az ünnep szó az „üdvnap”-ból származik. A magyar üdv szó pedig a bibliai „szótéria” és a latin „salus” üzenetét örökölte. Nem véletlenség az, hogy Jézus – neve jelentése: Isten a „segítség” – a „Szótér”, „Salvator”, azaz: „a Szabadító”. Ettől ünnep a március 15-e is. Mi – mert nem primitív-kauszális az életszemléletünk – nem azt mondjuk, hogy volt néhány derék és merész ifjú és egy harcos nép, aki, mert megérték a társadalmi körülmények, merész dolgot tettek: felszabadították magukat... Szentírásos nevelkedve, annak történelemszemléletét értve, s követve mondjuk:

Isten, néhány ifjú által váltót állított egy népnek, hogy felismert küldetését, léte célját elérje, azaz: boldoguljon.

A reformkor nagy nemzedéke – meghatározó része az ősi református, evangélikus iskolák neveltje – a bibliai történelemszemlélet alapján élt, s gondolkodott. Minden népnek Istentől kapott küldetése, hazája van. Csak e küldetés teljesítése által boldogul. Ez idő tájt viszont Pesten a háziasszony nem a Piac-térre indult, hanem a Markt-Platz-ra... Kőlcseynek az országgyűlésben számos – s nagyhatású – beszédet kellett mondania a magyar nyelv védelmében. Sokszor még az is kétséges volt, hogy mondhatja-e egyáltalán ma-

gyarul... – Amikor pedig távozni kényszerül az országgyűlésből, Kossuth gyásznapra nyilvánítja e napot! Egyik búcsúztatója aláírás végett a naplóját nyújtotta. Kőlcsey ebbe ezt írta: „A HAZA MINDEN ELŐTT!”

Egy mélyen hívő, küldetéses nemzedék testamentumát írja, s örökíti tovább.

E haza-fogalom egyenes következménye a bibliai történelemszemléletnek.

Ez nem a francia forradalom közvetítésével hozzánk került „náció” – fogalma. Ők a latin „pater” (édesapa) szóból származó „Patria” kifejezést használják. Szenczi Molnár Albert még általuk is használt latin-magyar szótára ezt tanította. Tartalmát pedig a 65. zsoltár csodálatos versszakai írják. Ők keresztyén iskolákba jártak, ahol gimnáziumi fokon így imádkoztak: „Pater noster...” Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szentelessék meg a Te neved. Jöjjön el a Te országod...” Ők nem közhelyet említettek, hanem a népeknek hazát, életeret adó Isten kegyelmét áldották.

Ezért imádkozott magánimádságában Kőlcsey Ferenc ekképpen: „Őseinket felhozád, Kárpát szent bércére, általad nyert szép hazát, Bendegúzok vére...” Ezt tette magáévá éppen 1848 táján a reformkor és március 15. nemzedéke. Ezt csak optimista nép teheti. A „patria” tág ölelésű kifejezés. Ettől lett az ifjú Petrovics Petőfi-vé! S korábban a két Zrínyi testvér – mindketten ármány áldozatai – ezért irták gráci kényszerlakóhelyükön, a jezsuita kollégium anyakönyvébe: Niklas Comes a Zrin Hungarus. Petrus Comes a Zrin Hungarus. Nem a vér, hanem a lélek tette a Patria gyermekévé e két vitathatatlanul horvát fiatalembert. Így született meg magyarul és horvátul a halhatatlan mű: „Ne bánts a magyart!”. Ezt Vörösmarty Szózat, majd Arany János is visszhangozta. De még Kodály Zoltán is „Zrínyi Szózatával” készített elő új tavaszt.

1848/49 attól lett igazán nagy, hogy a szülőföldet nem haszonbérletnek, aranybányának, privatizálható és sikerdíjakkal elcsenhető tőkehalmaznak, hanem Istentől megőrzésre kapott élet-térnek tekintette.

Akik itt éltek, egy családnak tudhatták magukat, mert egy az Atyjuk. Ezt kellene ma megtanulnunk. Előbb azonban Ady Endrétől kellene imádkozni tanulni: „Bé-kíts ki magaddal és magammal, hisz Te vagy a béke.” Jézus Krisztus által az Atya Istenhez térve újra Pátriában találunk magunkat. Ebben az Úr Imádsága lehet segítőtársunk.

1. „Mi Atyánk!” – Szeresd az Urat, a Te Istenedet teljes szívedből, minden erődből és felebarátodat, mint magadat. Ez az 1000 éves keresztyén örökség tanulsága.

2. „Legyen meg a Te akaratod”-ból következik annak felismerése, hogy nincsenek egyéni igazságok (enyém, tied, övé), de van egy örök isteni igazság, ami előtt mindenkinek fejet kell hajtania. (Akár tesszik, akár nem.) Mint ahogy nem létezik a gravitáció értékének konzervatív, liberális, radikális változata. Aki nem hajt fejet előtte, elvész.

3. A társadalmi béke harmadik előfeltétele: „A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk...” Ebben benne van a kenyérkereset kötelessége és a kenyérkeresők megbecsülése. Itt spekulációnak nincs helye!

4. „Bocsásd meg a mi vétkeinket”... A bűn halálos kór. A bűntudat az ezt jelző reménységes láz. A bűnbánat és bocsánat: a gyógyulás. (Ez egészen más, mint a naposság divatos „megkövetés”...)

Papp Vilmos

Magyarnak születni – önmagában még sem nem végzet, sem nem dicsőség, hanem feladat; minél nagyobb, nehezebb feladat, annál drágább, annál gazdagabb ajándék.

Minden nemzet csak addig él a földön, amíg sajátos feladata, értékes egyéni jellemvonása van. Találja meg önmagát a magyar és megtalálta, megmentette – jövődjét. Ravasz László

JÉZUS NÉPÉÉRT ÉS HAZÁJÁÉRT

Az evangéliumok tanulmányozása alapján megállapítható, hogy Jézusnak volt olyan szociális programja, amivel népet és hazáját kívánta szolgálni. A népet megosztó, mert egyre nehezebben megtartható vallásos követelményekkel fellépő irányzatokkal (farizeusok, esszénusok) ellentétben, Ő az isteni kegyelmet hirdette meg „Izrael elveszett juhai” (Mt 15,24), azaz a peremhelyzetbe került bűnösök, vámszedők, leprások, parázna nők és a szegény nép számára azzal a céllal, hogy újra befogadják őket a zsidó nép közösségébe. (Mt 14,14; Mk 1,44; 2,17; Lk 7,22.50; 9,56; 13,16; 19,10). Volt üzenete az egész néphez is: össze akarta őket gyűjteni (Lk 13,34–35, az επισουρωω ige szerepel itt, ami az ószövetségi káhlál szó értelmében a népből alakuló kultikus közösség összehívására utal), mint az anyamadar teszi a veszedelem idején fiókaival, de a gögös Jeruzsálem nem akarta. Éppen jeruzsálemi bevonulása idején derült ki számára, hogy nem értették meg programját (Lk 19,41–44) s így elkerülhetetlen a fővárosra közeledő veszedelem. Az anyamadar metafora politikai programjára utal: nem harcolni a rómaiak ellen, hanem a jézusi megújulásban összetalálkozni és védettséget találni. Ehhez azonban megtérésre, gyökeres és az emberi lét mélyéig érő érzelmi, értelmi, akaratú megújulásra lett volna szükség (Lk 13,3). Jézus nem a körülmények mindenkitől óhajtott, de reális eséllyel nem bíró megváltozásától várta a nép megmaradását, hanem a nép gondolkodás- és értékelésmódjának megváltozásától, azaz megtérésüktől. Ezáltal lettek volna képesek „gyümölcsöket teremni”, azaz hitük pozitív következményeit fel-

mutatni a közéletben (Mt 7,17–19; Mk 11,12–14. 20–21). Ezáltal lehettek volna józanok, a valóságos erőviszonyokkal számolók, ahelyett, hogy kockázatos felkelések ábrándjait szövögették magukban (Lk 11,21–22; 14,31–32). Így tudtak volna áldozatot vállalni Jézusért, aki a nép megmaradását akarta és ezért áldozatot is hozott: önmaga életét adta oda (Lk 14,33; 22,19–20). Mivel a nép nem ismerte fel „meglátogatása idejét” (Lk 19,44), azaz nem használta ki azt az időt, amikor Jézus programját elfogadva még lett volna módja hozzá csatlakozni s így megmaradni saját hazájában, elkerülve a Kr. u. 66-tól kezdődő felkeléseket és a háborút, ezért közvetlen tanítványai szűk körének ígerte az eszkatologikus Isten országa dicsőségét (Lk 22,28–30). Nyíltan hirdette, hogy a nép vezetőitől – s így azoktól is, akik rájuk hallgatnak – elvételük Isten országa, tehát nem igényelhetik, hogy Isten a maga népe vezetőinek tekintse őket (Mt 21,42–45).

* * *

Az már az eddigiekből is kitűnt, hogy Jézus nem elszigetelten, kapcsolatok nélkül akart etikus életet élni. Fent vázolt küldetése társadalmi feladatokra szolt. Amennyire társadalmi hatását kétezer év távolságából meg tudjuk érteni, úgy tűnik, hogy ennek legfőbb vonása a közösségteremtés volt egy széthullásnak indult világban. Igehirdetése a tehetősek felelősségét ébresztették a nélkülözők iránt, ellenfeleket megbékülésre intett, bűnösöket megtérésre, aminek társadalmi befogadó hatása sem maradt el, s a szegény rétegek tagjait is egymás iránti szolidaritásra készítette. Gyógyításai és személyre szóló bűnbocsá-

nat hirdetései a társadalomból kiközösítettek, a „marginalizálódott” sorsúak rehabilitációját eredményezték (pl. Mk 2,13–17; 5,1–20). Asztalközösségei a befogadatlanság és a megváltozás (transzformálódás), a gazdasági-társadalmi-vallási koinónia alkalmi voltak (Mk 6,30–44; Lk 19,5–8). A társadalom alapegységeit, a háznépet is megújította, gyógyította (Mk 1,29–31; 5,19), bár a tanítványi életformára szóló elhívása sokszor járt azzal, hogy a megszólítottak mindenkit otthon hagyva követték őt. Munkatársakat nevelt, hogy kettesével járva az országot prédikáljanak és gyógyítsanak, azaz átadják az elérkezett Isten Országá meghívását mindenkinek, köztük olyanoknak, akiket már senki sem hívott (sövények, útkeresztvezetők népet, sántákat, vakokat, nyomorékokat, Mt 22,9–10; Lk 14,21). Munkatársakat nevelő munkája eredményességét a húsvét után megalakuló gyülekezetek bizonyították. Közösségteremtő munkája azonban nem állt ellentétben azzal, hogy élesen bírálta, leleplezte, ostromozta a vallási vezetőréteget, amelyek a társadalmi megosztottságot még a vallással: az „igazak és bűnösök” megkülönböztetésével fokozta (Mk 2,16; Lk 18,9–14; 15,2; Mt 23,2–4,13). Tanítványait a közösségben fénynek, sónak, kovásznak szánta (Mt 5,13–14; 13,33). Az ember értékét a közösségben kifejtett hatásaival mérte, amelyeket gyümölcsöknek vagy kihasznált talentumoknak, esetleg a legkisebbekkel szemben gyakorolt jócselekedeteknek nevezett (Mt 5,16; 7,17–20; 25,14–30,31–46).

(Részlet dr. Bolyki János: *Újszövetségi etika c. könyvéből, Kálvin Kiadó, Budapest, 1998.*)

RAVASZ-GONDOLATOK

Az erőszakra épített világ akkor hull véres darabokra, amikor a békét örökre biztosítottak véli. Ennek a világnak nem több hatalomra, erősebb hadseregre, különb harciszerepekre, különbségtől diplomáciára van szüksége: ennek a világnak kis jóakaratra, jézusi erőkre van szüksége. Ezt a világot nem kívülről kell széppé tenni cicomás műveltséggel, technikai vívmányokkal:

ezt a világot csak belülről lehet széppé tenni: az Isten szellemének, a lelkiségnek kiragyogtatásával.

* * *

A világot nem lehet szociális olajcseppekkel meggyógyítani: oda önfeláldozó emberek vére kell!

* * *

Nem a háború a borzasztó, hogy ilyen a nemzetek erkölcsi színvonala, nem háború mond ellent a keresztységnek, hanem az, hogy kétezer év múlva keresztény államok ennyire kereszténynek. Maga a háború csak borzalmas tükörképe annak, hogy mik vagyunk; egy óriási leleplezés, mely által Jézus arcába vágja az embernek: ime, ez vagy te!

□

MIÉRT DRÁGA NEKEM A KÁTÉ?

Készséggel és örömmel vallok arról, hogy milyen lelkesedéssel és örömmel olvasom és forgatom, tanulom a Heidelbergi Kátét. Ezt az 1563-ban kelt hitvallást: Bibliába ágyazottnak, igaznak, reformátusnak és magaménak vallom. Szívesen mondom el rövid tartalmát hat részben egyházunk presbiterei részére is.

I. rész

MICSODA VIGASZTALÁST TARTALMAZ AZ, HOGY „NEM A MAGAMÉ VAGYOK”?

Jól érezte ezt a zsoltáros: „Ó, mely boldog az oly ember éltébe, akit az Isten bévett kegyelmébe. És megbocsátá az ő vétkeit és befedezé minden bűneit. Boldog, akinek ő nagy bűnös volta, Istentől nincs neki tulajdonítva és csalárdság nincsen az ő szívében, tettetés nélkül jár életében... De hogy bűnömöt előtted megvallám, nagy vétkeimet el nem hallgathatám, de híven előbeszéltem neked: Ott bocsánatot nyerek tetőled”. Isten színe előtt *ámulva* áll az ember. Szeretetének mélységeit, titkait felfogni nem képes. Jaj annak, aki a bűneivel, nyomorúságaival maga akar leszámolni! Isten *bátran* vallhatjuk Atyánk, mert a rólunk való gondoskodásának szépsége, gyöngédsége, páratlan értékei *beláthatatlanok!* Magatehetetlenségünk, bizalmatlanságunk már *akkor előtte* volt, mikor még „sem ég, sem föld nem volt formálva – már akkor, – Te voltál és Te vagy erős Isten...” Az előrelátó kegyelem és szeretet *elëve*, előre, „minekelőtte” gondoskodott megdönthetetlen védelemről, mert úgy szerette a megteremtendő világot, hogy egyszülött Fiát adta érte, hogy valaki *hiszen Őbenne*, el ne vesszen, hanem örök élete legyen!” (Ján 3,16). A vigasztalásról, Vigasztalóról is előre gondoskodott, mikor Lelke világossága lebegett a vizek felett, mélységek, sötétség felett, már eleve gondoskodott az ember számára védelmezőről és vigasztalóról, és ezáltal maradandó értékeket, „a hitet, a reményt és a szeretetet”, mint *kiváltképpen* való utat” (1 Kor 12,31) ajándékozta az ember számára.

Fel sem tudjuk fogni, milyen magas kösziklára ragadta Augusztinus lelkét: „Magad számára teremtettél, Uram, és nyughatatlan a mi szívünk, amíg Teben-

ned meg nem nyugszik.” Pál is erről beszélt: „Mert áron vétettetek meg, hogy dicsőítsétek Istent testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi.” (1 Kor 6,20). Isten valóban Atyánk, aki mindig egyértelműen viselkedik, mikor még *távol volt, meglátta, megesik rajta a szíve és megelőzve a fiút, elébe futva*, mielőtt az akár meg is tudna nyikkanni, *nyakába esik és kimondja: „Ez az én fiam elveszett és megtaláltatott, meghalt és feltámadott!”* (Lk 15,20–24)

A vigasztalásnak erre a kösziklájára csak az Atya, Jézus Krisztus Atyja képes a lelkünket felállítani. A vigasztalásnak ezen a köszikláján épülhet fel az ember hajléka, itt állhat biztosan ömlő eső, árvizek zúgása, sziklába ütköző szelek tombolásában lelki életünk úgy, hogy „meny-nyei Atyánk akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le fejünkről.” Isten szeretetének nem tudjuk mi felfogni se szélességét, se hosszúságát, se mélységét, se magasságát (Ef 4,18). Csak a térdeinket hajthatjuk meg döbbsent alázattal, a mi Urunk, Jézus Krisztus Atyja előtt. A kereszt titkát, az áldozat nagyságát mi sohasem leszünk képesek megérteni, megbecsülni, értékelni. Nekünk még „áron vetten” is védelemre van szükségünk. Istennek még „a szentekért is esedeznie kell, kimondhatatlan fohászzkodásokkal, mert azt, amit kérünk kell, amint kellene, nem tudjuk; de maga a Lélek esedezik érettünk kimondhatatlan fohászzkodásokkal” (Róm 8,26).

Elengedhetetlen szükségünk van rá, hogy „Istennek hatalma őrizzen meg minket az *üdvösségre*” (Róm 1,16). Micsoda vallomás! „Atyámfiái, én enmagamról nem gondolom, hogy már elértem volna. De egyet cselekszem, azokat, amelyek a hátam megett vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célegyenest igyekszem Istennek, a Krisztus Jézusban onnan felülről való elhívása jutalmára” (Fil 3,14).

Ez a „boldog Isten” dicsőségének ránk bizott, vigasztaló evangéliuma, amiben megszaporodott a mi Urunk kegyelme, a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel, hogy Krisztus Jézus azért jött a világra, hogy megtartsa a bűnösöket, akik közül első vagyok én (1 Tim 1,11 kk).

Ablonczy Dániel
nyugd. lelkész

Bűnvallás

*Alázattal állok meg előtted Nagy Király,
Most értettem csak meg, életem nélkül
mily sivár.*

*Elébe zúdult sok-sok bűnöm, vétkem,
Gőgösségem, irigységem, sok csúfos be-
szédem.*

*Hallom, amint a régi én másokat bánto-
gat,*

*Alázó tekintetem boldog, mert győzött a
rossz indulat.*

*Letapostam mindent, ami nem az enyém,
Átgázoltam emberek szaggatott köpe-
nyén.*

*Sírókat megaláztam, könnyűk előttem
nem volt semmi,*

*Nyomorban élőket nem tudtam én észre-
venni.*

*Elnéztem felettük, mintha a másik semmi
lenne,*

*Ráismertem szép lassan csúfos életemre.
Elébe borulok ezúttal Krisztusom, Te
nagy,*

*Segítséged kérem, könyörgöm, el ne
hagyj.*

*Életem megújult, most Te lettél az uram,
Golgota győztese mutasd hát az utam.*

*Az, akít leköttem és feszítsd megét mon-
dattam,*

*Zokogás helyett fejedre töviskoronát
nyomtam,*

*Én voltam! Megvallom! De megváltoz-
tam már,*

*Lélektelen zord élet tölem már messze jár.
Elébe roskadva leborulva kérlek, hadd
legyen*

*Tanítás nékem az elmúlt rossz életem.
Krisztus! A szolgád akarok én lenni,*

*Rémes rossz dolgoktól végképp elsza-
kadni,*

*Istenem, életem mostmár egészen a Tied.
Sietek megtartani minden igei intelmed.*

*Zörgetőnek ezúttal ajtót fogok nyitni,
Tőled tanultakból mindent megtartani,*

*Úgy akarok élni, hogy a fenyved véka alatt
ne legyen,*

*Sokunkat áldjon meg így naponként az
áldott kegyelem.*

Elek Tibor
Mátészalka, 1997. március 26.

EMLÉKEZETES PRESBITEREK

VAY JÓZSEF
(1750-1821)

Az anekdoták gyakran jobban érzékel-
tetik a történelmi hétköznapokat, mint
a krónikák. Vay József már meglehe-
tős fiatalon császári udvari tanácsos
volt. Sőt azon kevesek egyike, kit II.
József baráti körébe számított. Közis-
mert volt *puritán gondolkodása*. Nem
fogadta el sem a bárói, sem a grófi cí-
met – mellyel testvérei örömmel éltek.
Egy alkalommal a császárral folytatott
tanácskozásról távozva II. József csá-
szár a visszamaradt urak előtt kifeje-
zésre juttatta Vay tudása iránti csodá-
latát. Nem tud tőle olyat kérdezni,
amire ne adna pontos választ. Fejől
megmondja a magyarországi ércbá-
nyák évi hozamát, s pillanatok alatt ki-
számítja, hogy mennyi cipó kell a ka-
tonaságnak egy hadjárat során...

Ki volt e ritka magyar, s közismert
kálvinista? A Tiszáninneni Egyházke-
rület főkurátora, és Sárospataknak
ugyancsak főkurátora. Ha ma megál-
lunk a kollégium központi épülete
előtt, az ő munkája, szervezése és ha-
talmatlan anyagi áldozatvállalása köszön
vissza ránk. Nyomatott betű alig tu-
dósít róla. Életében a „nagy” jelzővel
különböztették meg rokonaitól. Meg-
becsültsége és közismertsége miatt
sem maga, sem mások nem jegyezték
élete eseményeit, szavait. Minden tu-
dott volt róla. Az emberi emlékezet
azonban gyarló. Így hát töredékekből
kell róla képet alkotnunk.

Tudjuk róla, hogy pataki diákként
minden megtanulhatót megtanul. Le-
gyen az filozófia, vagy rajz, termé-
szettan, vagy görög kultúra és nyelv.
Mí több, a teológiai ismeretek legma-
gasabb szintjére jutott el. Akár teoló-
giai professzor is lehetett volna. Ez
azért jelentős, mert egy cinikus,
voltairianus világban, amikor még
egy papnak is „illetl” kételkednie – ha
értelmiségnek akart számítani –, ő na-
gyon elmélyült hittudományi tanul-

mányokat folytatott. Végül is jogász-
nak és politikusnak készült.

1790 után, az első egyetemes ma-
gyar zsinaton – másfél évszázados ül-
dözések után – 40 évesen a zsinat
egyik iránymutató tagja. Ez időben
már minden erejét, tehetségét a Tiszán
innen Egyházkerület gyülekezeteire
és a sárospataki kollégiumi nevelés
felvirágoztatására áldozza. A még ren-
delkezésre álló 3 évtized során a kö-
vetkező nagy jelentőségű munkálato-
kat végzi el.

1. Megszervezi a Tiszáninneni
Egyházkerület *hét egyházmegyéjét* az
adminisztráció megkönnyítése és átte-
kinthetősége végett.

2. A budai zsinatot követően több-
ször tárgyal az uralkodóval az *egyházi
törvények megerősítése* érdekében.

3. Újjászervezi a *pataki kollégium
tanulmányi rendjét*. Számos új tanszé-
ket ill. professzori állást szervez. Va-
lamennyi professzornak házat épített.
Fizetésüket rendezi. (Egy alkalommal
kijelentette, hogy *nem szabad megengedni azt, hogy egy professzornak ke-
vesebb legyen a fizetése, mint egy tá-
bornoknak, hiszen fontosabb munkát
végez!* De jó lenne ezt mai oktatás-
ügyeinknek megtanulniuk!)

4. Szorgalmazza és megszervezi az
1806-os „új” énekeskönyv megírását
és kiadását. Kora legjelentősebb köl-
tőit mozgósítja e célért.

5. Létrehozza a *pataki kollégium
saját nyomdáját*. Célja, hogy olcsób-
ban, gyorsabban és szervezettebben
terjeszthesse az egyház mind a tudo-
mányos teológiai, mind a népszerű
kegyességi irodalmat.

6. A *kollégium mai főépülete* az ő
kurátorságának gyümölcse. Ez az
épület ma illusztrációkon, plakátokon,
bélyegen „a” Kollégium.

7. Életének főműve holta után érett
be. Ez a feleségével, Mocsáry Erzsé-

bettel együtt közösen létrehozott
„*Vay-Mocsáry-Alapítvány*”. Rendel-
kezése szerint ezt 100 éven át kell tő-
késíteni, s akkor eléri az 1 millió
aranyforintot. Így majdan ez lesz
Sárospatak továbbfejlesztésének alap-
ja. (A hajdaniak nem perc-emberek,
de messze előrettekintők voltak!)
Egyháza javára létrehozott alapítvá-
nya nem a feleslegből származott. Bár
12 000 holdnyi birtoka volt, ezt Ma-
gyarországon elsőként ő tagosította.
Önmagát és családja életét tekintve
igen szigorú puritán elveket vallott.
Egyik levelében felrója jogászhallga-
tó fiának, hogy rókaprémest mentét
csináltatott. „*Hidd el az én hosszas ta-
pasztalásomnak, hogy az adósságcsi-
nálás legegyszerűsebb ösvény a jó er-
kölcsoktől való eltávolodásra.*”...

A legjobb pataki diákoknak útleve-
let szerzett az uralkodótól, s útiköltsé-
güket ő maga fedezte Hollandiába,
Angliába, Svájcba. Sőt már akkoriban
Dániába is küldött diákokat az ottani
faluvezetés tanulmányozására. A na-
póleoni háborúk után külföldön ma-
radt sok magyarra is volt gondja. Ösz-
töndijas fiának így ír: „*Igyekezz fiam
számbavenni a kint levő magyarjain-
kat. Mert bizony sok Emberre van ne-
künk szükségünk.*” Vay József életmü-
véből kiderül, hogy hitvalló elődeink
már sok mindent felfedeztek. Jó pél-
dát adtak az „*Imádkozz és dolgozz!*”
tantárgyból. Az ő útmutatásukat kelle-
ne követnünk.

REFORMÁTUSOK A NAGYVILÁGBAN – ÁZSIA TAJVAN

Korábbi nevén Formozának hívták ezt a szigetországot, melyet a Kelet-kínai-tenger, a Dél-kínai-tenger és a Csendes-óceán hullámai mosnak körül. Területe félhazánnyi, lakóinak száma viszont meghaladja a 18 milliót. Három népcsoport alkotja ezt a számot: a soklélek-hívő hegylakók az őslakosok, akiket már a 17. században református hitre térítettek a holland misszionáriusok. A másik népcsoportot az amoj-nyelvű beszélnők képezik, akik azoknak a kínai bevándorlóknak a leszármazottai, akik a 17–19. század során érkeztek Kinából. A harmadik csoport azoké, akik a kínai mandarin nyelvet beszélik. Ők a népi Kinából menekültek az elmúlt évtizedekben. A főváros neve Tajpej. A lakosság többsége buddhista, illetve az ókori kínai böles, Konfucius tanait követi. A keresztények száma kevés, bár erőteljesen növekszik a számuk. A római katolikusok mintegy 200 ezren vannak, a protestánsok száma 300 ezer körül mozog. A presbiteriánus irányú reformátusok száma 210 ezer. 1100 gyülekezetük van, közel ezer lelkipásztor gondozza őket. A Református Világszövetségnek 1980 óta tagja.

TAJVANI PRESBITERIÁNUS EGYHÁZ

Ez a testvéregyházunk két okból is megérdemli figyelmünket. Egyrészt azért, mert *méreteihez képest rendkívül tudatos, evangéliumi és bátor, a hitért minden áldozatra kész egyház.* Például 1975-ben, a kieleződött belpolitikai helyzetben elkobozták Bibliáikat. Az akkori főtitkár, C. M. Kao lelkész éles kritikája miatt a hatalom börtönbe vetette, ahonnan 1984-ben szabadult. Másrészt azért, mert *ebből az egyházból választották a Református Világszövetség új elnökét, Dr. Choan Seng Song professzor-lelkipásztor személyében, éppen a Debrecenben tartott 23. nagygyűlésen.*

Ennek az egyháznak a kezdetei 1865-re mennek vissza, amikor is az Angol Presbiteriánus Egyház misszionáriusaként James Maxwell megjelent a szigeten. Őt 1872-ben George L. Mackay követte, a Kanadai Presbiteriánus Egyházból. Mindketten orvosok és prédikátorok voltak.

Szolgálatuk nyomán alakult ki a tajvani reformátusok két jellemző vonása: *az evangélikai lelkiület és a szociális érzékenységből fakadó gondoskodás a rászorulókról.* A második világháború után született a mai gyülekezeteknek mintegy kétharmada. 1955–1965 között ezt erőteljesen segítette az ún. „Tíz meg egy”-mozgalom. Jelenleg három teológiai akadémiajuk, egy bibliaiskolájuk van, ezeken kívül kórházakat, iskolákat, óvodákat tartanak fenn, s különböző *közösségfejlesztő programokat* működtetnek. Bibliatanul-

mányozó csoportok százai alakultak, erre jó hatással volt, hogy a gyermekek már 8–10 éves korban élhetnek az úri szent vacsorával. A vasárnapi iskolák száma ugrásszerűen emelkedett. Evangéliumi hitüket, józanságukat és felelősségüket négy, nemzetközileg is nagy visszhangot keltő dokumentumban fejtették ki. „*Kiáltvány nemzet sorskérdéseinkről*” c. iratukat 1972-ben, Nixon amerikai elnök pekingi látogatása előtt hozták nyilvánosságra. Mindkét nagyhatalomhoz – USA és Kína – fordulva állapították meg: „*Országunk nemrég nemzetközi, világpolitikai huzavona áldozata lett. Ha ez tovább tart, Tajvan népe nemsokára a kelet-európai népek tragikus sorsára jut, akik kommunista elnyomásban élnek.*” Következő iratuk címe: „*Kiáltványunk*” 1975-ből. A szigetország népének önrendelkezési jogát védi és „*politikai reformációt*” sürget. Egyházuiknak prófétai küldetése van. „*Ha csak azt tiszteljük, amit mások arra érdemesnek minősítenek, ez nem az egyház nép iránti felelősségének a kifejeződése... Akkor mutatunk pozitív érdeklődést nemzetünk jövője iránt, ha az igazságot szeretetben merjük kimondani.*” A prófétai bírálat nem kerülheti ki saját egyházukat sem – vallották. Nem szabad csak önmaga megtartásával foglalkoznia. Segítenie kell

a nemzeti kiengesztelődést, megbékélést. Ezért – hangsúlyozzák – senki ne élvezzen előnyt vagy szenvedjen hátrányt amitt, mert egyik vagy másik párthoz tartozik. Ugyanakkor az emberi jogok érvényesítését követelik, mert *a jóléti viszonyok kialakulása közben elveszett az emberi méltóság, veszélybe kerültek a személyi értékek.* Erkölcsi válság alakult ki, felelőtlen környezetszennyeződés kíséri a jólétet, egyre nagyobb a távolság a gazdagok és a szegények között. Mindezzel az igazságosság elvének és gyakorlatának érvényre juttatását helyezték – nem eredménytelenül – szembe. Ezzel egyúttal elkerülte ez az egyház a hallgatás, a közömbösség vádját. 1977-ben kiadott „*Nyilatkozat az emberi jogokról*” című állásfoglalásukban adtak hangot tiltakozásuknak, s vázolták fel az egész nemzetet segítő programjukat. 1985-ben *hitvallásos formában* tették közzé nézeteiket. Ebben leszögezik: „*Hisszük, hogy Isten az embernek méltóságot, képességeket, hazát ajándékozott... Istennel együtt az ember is felelőségteljes sáfárává kell váljon a teremtett világnak.* Ezért kapta az ember a közösségi, a politikai és a gazdasági intézményeket, a művészetet, a tudományt, legfőképpen pedig olyan szívet, amellyel az igaz Istent keresheti”.

Békefy Lajos

Toyohiko Kagawa

A LELKEK SZOBRÁCSA

*Lelkek szobrása lenni – vágyam ennyi.
Hibátlanul szép lenne valamennyi!
De mindhiába küzd a művész hásként,
Ha nincs szívében ott a drága öskép!
A két kezemben mily hitvány*

a szerszám!

S e szívben mily rió kép tanyáz

ezerszám!

El önmagamtól, jaj, hogyan szakadjak?

Am ott, hol végleg csődöt mond az

ember,

Segít az Isten nagy-nagy kegyelemmel.

A Mestert adta testben sorainkba:

Az istenkép! A másolandó minta!

MÉGIS ÉL AZ EGYHÁZ KÁRPÁTALJÁN

A Kárpátaljai Református Egyház életéről adott interjút Dr. Oroszi Pál fiatal orvos, főgondnok a Magyar Rádió Református Félórájának. Elmondotta: Ukrajnában 1998-ban általános politikai választások lesznek, de a Református Egyházban is választások előtt állnak. „Nagy meglepetés nem várható, hiszen a jelenlegi vezetés olyan nagyszabású folyamatokat indított meg, aminek folytatódnia kell”. Utalt arra, hogy az elmúlt években számos templom épült, nyári ifjúsági konferenciákat tartottak több ezer résztvevővel, több református középiskolát nyitottak meg, diakóniai otthonok, árvaházak kezdtek el tevékenységüket. Igaz, nagy a szegénység miatti elvándorlás, elsősorban a tanárok és az or-

vosok mennek el külföldre. De reménységgel tölti el őket, hogy a megindult református általános és középiskolai oktatás kineveli azt a nemzedéket, amelyik hű marad egyházához és szülőföldjéhez. A közeljövőben várható annak a mintegy 50 lelkésznek a hazatérése Kárpátaljára, akik most fejezik be teológiai tanulmányaikat romániai, magyarországi és szlovákiai magyar református teológiai akadémiákon. Nő a munkanélküliség, gyakori az áramkimaradás, ennek ellenére a megtartó Úr Jézus Krisztusba vetett hittel, s ezért bizakodva tekintenek az 1998. esztendőre – mondotta a Kárpátaljai Református Egyház világi elöljárója.

A legutóbbi zsinati ülésen hallottuk

A Magyarországi Református Egyház legfőbb törvényező és irányító testülete, a Zsinat február 4-én tartotta negyedik ülését Budapesten, a Zsinati Székházban. Megnyitó beszédében Dr. Bölcskei Gusztáv püspök, a Zsinat lelkészi elnöke rámutatott a szó eredeti értelmére: együtt menni az úton. Visszatekintve a mögöttünk levő időszakra, „sem a büszkeség, sem a meglegedettség érzése nem tölt el” – jegyezte meg. Tisztázni kell, mi a cél, a módszer és az eszköz? Nyilvánvaló, hogy a zsinati ülések nem pótolhatják az intézmények, egyházkerületek, egyházmegyék közötti kapcsolattartás egyéb formáit. A zsinati atyákat arra kérte, hogy a valós vagy vélt érdekeken, sérelmeken felülemelkedve, közösen feszüljenek neki a feladatoknak.

„Olyan időszakban, amikor az egész ország egyre lázasabb állapotba kerül a választások közeledtével, a református egyháznak meg kell őriznie józanságát” – hangsúlyozta a püspök. – Utalt arra, hogy ebben az esztendőben jeles évfordulók között szerepel a szabadságharc 150. évfordulója. De józan értékkel kell megemlékezni az 1948-ban egyházunk s az állam között aláírt Egyezményről is, valamint a mártírhálált halt református lelkészről, Gulyás Lajosról. Már most elő kell készíteni az 1999-ben sorra kerülő általános presbiteri választást.

„Utmutatást, tájékoztatást, biztatást kell adni azoknak, akik még figyelnek ránk” – mondotta Bölcskei püspök.

A Protestáns Tábort Püspökség élén álló Takaró Károly dandártábornok, püspök egészségi állapotában bekövetkezett változás miatt őt a honvédelmi miniszter nyugállományba helyezte. Az így megüresedett tisztségbe a Zsinat illetékes szakszervezete egyhangúlag Csuka Tamás váci lelképásztort ajánlotta, amit a zsinati atyák titkos szavazással jóváhagytak. Az új tábort püspök megválasztásának megerősítésére még az illetékes katonai szerveknek és a többi felekezeten is, akik a Protestáns Tábort Püspökséghez tartoznak, ki kell mondaniuk az igent. Csuka Tamás lelképásztor 50 éves, felesége szintén lelkész, három leánygyermekük van. 1995 óta a Bólyai János Katonai Műszaki Főiskolán teljesített lelkészi szolgálatot, alezredesi rangban.

A Zsinat kibocsátott egy Nyilatkozatot, mely a Parlament által 1997. december 2-án elfogadott új egyházfinanszírozási renddel kapcsolatos álláspontokat fogalmazta meg. Rámutat: az új egyházfinanszírozás célja az volt, hogy hosszú távra oldja meg az egyházak költségvetési támogatását.

„Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy ez nem így történt. A törvénycsomag a megkérdezésünkkel, de nem a beleegyezésünkkel jött létre” – szögezi le a Nyilatkozat. A tör-

(Folytatás a 10. oldalon)

ÉVRE-NAPRA-PERCRE

pontosan 70 éve: – 1928. április 1-jén – kondult meg az első déli harangszó a Magyar Rádióban. Jó tudni, hogy ennek a szép, ünnepi időjelzésnek „ötletgazdája” egy református tanárember: dr. Borzsák József. Budapesten, a Lónyay utcai gimnáziumban együtt diákoskodott Szóts Ernővel, aki idő múltával a Magyar Rádió első igazgatója lett. Borzsák tanár úr a régi iskolatárs bizalmával ajánlotta barátjának; hangozzék délben mindennap harangszó, a pontos idő bemondata után.

1928. március 23-án vitte a posta Monorra Szóts választát:

„Kedves Jóska!

Február 5-én kelt szíves soraidra értesítelek, hogy az abban foglalt javaslatodat megfontolás tárgyává tettük és ennek következtében április 1-jétől kezdődőleg a déli műsort a következőképpen fogjuk adni: 11 óra 45 perc pontos időjelzés, hírek, közgazdaság. 12 órakor: Déli harangszó az Egyetem-téri templomból, utána zene. Az Egyetem-téri templom hangozását vettük azért, mert az technikailag könnyebben lebonyolítható, t. i. oda már vannak vonalaink. Amúlon jó és egészséges javaslatodért hálás köszönetet mondok és ilyeneket a jövőben is szívesen veszek, fogadd baráti köszöntésemet:

Ernő”.

A déli harangszó rádióbeli ötlete emlékeztet Hunyadi János nándorfehérvári diadalára; de juttassa eszünkbe kalvinista atyánkfianak, dr. Borzsák Józsefnek nevét is, akiben Ónodi Szabó Lajosné Borzsák Jolánka Nagytiszteletű Asszony édesatyját tisztelhetjük.

Hegyi-Füstös István

M. L. KING UTOLSÓ KÍVÁNSÁGA

30 éve hunyt el a feketék
lelkész-szabadságharcosa

Az amerikai polgári jogi mozgalom vezetője, a protestáns lelkész Martin Luther King 1964-ben Béke Nobel-díjat kapott azért a küzdelemért, amit az erőszakmentesség politikájáért, s a színes bőrűek jogaiért folytatott az USA-ban. 1968. április 4-én gyilkolták meg. Halála megrázta az egész világot. Röviddel halála előtt ezt nyilatkozta:

„Szeretném Isten akaratát teljesíteni. Felvezetett egy hegyre, ahonnan letekinttem, s megpillantottam az ígért földjét. Meglehet, hogy nem jutok oda veletek együtt. De ma este azt mondom nektek, hogy a mi népünk eljut az ígért földjére. Ma este boldog vagyok... Szemeim meglátták az eljövendő Úr dicsőségét – my eyes have seen the glory the coming of the Lord”. Sírfeiratát előre megírta: „Végre szabad, végre szabad, köszönöm Neked, Istenem, végre szabad vagyok, szabad végre”.

B.-R. K.

(Folytatás a 9. oldalról)

vénymódosításokban nem vették figyelembe az egyes egyházak sajátosságait, alaposan megindokolt észrevételeit és javaslatát. „A többi történelmi felekezettel együtt mi is a leghatározottabban tiltakozunk az ellen, hogy megszüntették a hitoktatói óradíjak szerepeltetését a költségvetésben” – mutat rá a Nyilatkozat.

Alkotmánybírósághoz fordul a Zsinat, mert véleményük szerint a Parlament törvényellenesen, egyoldalúan felmondta a polgári jogi szerződésnek megkötött közoktatási megállapodást. Indokolatlannak tartják, hogy a Református Egyház részese jelentősen csökkent az egyházak hitéletére fordított támogatáson belül. Az a tény, hogy lehetővé vált az adófizető polgárok személyi jövedelemadója 1%-ának átirányítása az egyházak javára, nem oldja meg a gondokat – hangoztatja a Nyilatkozat.

(Reformpress – B. L.)

KIT ÉS MIRE VÁLASZTUNK?

Előző gondolatmenetünket azzal fejeztük be, hogy egy közkeletű félreértésre hívtuk fel a figyelmet. A lelkészválasztás – s ez a presbiterválasztásra is vonatkozik – nem a demokrácia gyakorlásának eszköztárába tartozik. Nem irányzatok, elvek képviselőitől van szó, hanem feladatok elvégzéséről. Ugyanúgy, mint pl. az orvosválasztásnál. Orvost nem aszerint választunk, hogy jó társalkodó-e, fiatal, vagy idős, nő, vagy nőtlen. A sebészetre sebész kell. A belgyógyászatról meg éppen egy szívspecialista hiányzik... A feladat határozza meg a választás fő szempontját.

Sajnos sok lelkészválasztásnál nem az elvégzendő feladat, hanem a személyi kérdés a döntő szempont. S e téren is gyakran a legfelszínebb szempontok jutnak a főszerephez. Nyájas, szimpatikus, fiatal, jóképű-e az illető. (Eladósorba került a kurátor leánya...) Jó társalkodó kell! (Néhány idősebb presbiter unatkozik...) Válasszunk jómódú embert. (Talán kevesebb fizetéssel is beéri!) X. Y. pártfogoltja kellene. (Jó kapcsolatokkal rendelkezik.) Legyen nyájas. (Mondják a hölgyek.) Értsen a toronyórától kezdve az ajtózárhoz mindenhez. (Mondják a férfiak.)

Az ilyesfajta tévedések különösképpen a nagy egyházközösségeket kísértik. A kicsinyeket kevésbé. Ugyanis az előbbieket valósággal megrohanják a jelentkezők. S ráadásul nem is a legalkalmasabbak. (A „nagy helyeken” rendszerint található színház, kórház, még patika is. Számptalan kulturális és más rendezvény. „Társadalmi élet” stb. Könnyen álláshoz juthat a hitvestárs. Könnyű a gyermekek iskoláztatása). Mindez nem található a kis falusi gyülekezetekben. Ide rendszerint az jelentkezik, aki „csak” Jézus Krisztusról akar tudni. Aki még a konyhakert megművelését is vállalja... Itt nem kell semmiféle megnyerő vonást latba vetni. A kis gyülekezet könnyebben felismerheti a szolgálatkészséget és alkalmasságot.

Egy nagy eklézsia egy évnél is tovább viaskodik önmagával. Közben pártoskodik. Sérteget és megsérül. Tucatnyi jelentkezőt „véreztet el”. Végül keserű szájjal mégis választ – s ha-

marosan nagyot csalódik. *A kis eklézsia 6-8 hét alatt megválasztja lelképásztorát, örömmel fogadja szolgálatát és építésre fordítja minden energiáját.*

Mielőtt választásra kerül sor, a presbitériumnak is, a gyülekezetnek is több dolgot kell tisztáznia. Mindenekelőtt fel kell mérnie a feladatokat. Milyen teendők várnak az új lelkészre a lelki szolgálatok, az építkezések, az ifjak és idősök közötti teendők tekintetében. Érik-e a gyülekezetet káros behatások, pl. drogveszély, szektaveszély, munkanélküliség stb. Vannak-e rendkívüli feladatok: kórház-, börtön-, alkoholista-misszió? Vannak-e sajátos oktatási intézmények (ifjúsági munka), vagy éppen családvédelmi feladatok adódnak? S ezek után lehet csak körülnézni, hogy kit is lehetne, kellene lelképásztorul választani. Itt már végképp nem számít az, hogy bajszos, vagy simaképű, fiatal, vagy idős a kiszemelt. Itt a gyülekezet „jóléte” az elsődleges szempont.

Ne feledjük el azt, hogy Jézus így biztatott: „Kérjétek azért az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába” (Máté 9,38). Így ha valamely gyülekezet területén kórház található, akkor betegeket megértő, lelki szenvedéseik enyhítéséhez jól értő személyt keresnek – s nem gitárművészt. Ha viszont az ifjúságot kell segíteni, akkor sem „jófejre” gondolnak először, hanem pedagógiai érzékkel megáldott jelöltet keresnek. S ha az eklézsia széthullott, vagy természetes szórványterület, nem azt nézik, van-e gépkocsija, hanem cipője sarkát figyelik. (Ha az kopott, ez annak a jele, hogy szeret az emberek után menni...)

Ha a szükségleteket jól felmértük, s imádkoztunk, akkor nem fog a gyülekezet pártokra szakadni. A Sátán egyik neve ez: Diabolosz. Ez annyit jelent: össze-vissza dobáló. Bajkeverő. Ügyeljünk arra, hogy egy hajszálnyi rés se támadjon, ahol beosonhat közösségünkbe. Mielőtt akármire kezd a presbitérium, erős fogadással fogadja meg, hogy a kisebbség mindig magáévá teszi a többség szándékát és szívvel-lélekkel működik közre a jó megvalósításában.

P. V.

FELHÍVÁS

Kedves Presbitertársaink!

Egyházunk Zsinata az 1996. évi 1. törvény 59. és 60. §-ában kimondta, hogy „a presbiterek, gyülekezeti gondnokok, főgondnokok megbízatása e törvény erejénél fogva 1999. december 31-ével lejár. Az új 6 éves ciklus attól számítható. A presbiterek újráválasztásával kapcsolatosan a választási bizottságokat a mandátum lejárta előtt legalább 6 hónappal korábban kell megválasztani és december 31-ig végezzék el a törvényben leírt feladatokat.” Ezeket a feladatokat ugyanezen törvény 1–11. §-a tartalmazza.

Látszólag tehát korai még ezzel foglalkozni, hisz majdnem két év van még hátra. Ha azonban meggondoljuk, hogy a választás nemcsak egy jogi-adminisztratív folyamat, akkor világossá válik, hogy az előkészületeket már most meg kell tenni.

A választás előkészítésének hátrm szakaszára hívjuk fel a presbitériumok, presbitertársaink figyelmét.

Az első szakasz: Isten előtti elcsendesedés, az Istenre figyelés.

Erre azért van szükségünk, mert olyanokat kell a presbitériumokba választani, vagy újra választani, akiket az Isten akar. Nem mi, nem a lelkipásztor, nem a gyülekezet. Ha nem így történik, akkor vagy a közöny, vagy a vizsaly fog uralkodni a presbitérium későbbi munkáján.

Ezért azt kérjük a presbitériumoktól és azok elnökeiktől, a lelkipásztortól, gondnoktól, főgondnoktól, hogy még ez évben bibliaórákon, presbiteri gyűléseken, istentiszteleteken foglalkozzanak a Bibliának, hitvallásainknak a presbiterekre, a gyülekezetre vonatkozó tanításával, vizsgálják meg, mit jelentenek ezek a tanítások a mai életben. *Imádkozzanak többször együtt azért, hogy Isten mutassa meg, kiket választ Ó, óvja meg a gyülekezet békéjét a választások során, tudja a presbitérium azokat békével és tisztelettel elbocsátani a presbiteri szolgálatból, akiket most nem jelölnek, vagy választanak újja.*

Ebben az imádságos, az Igére figyelő légkörben folytassuk le a választás előkészítésének további szakaszait, vagyis „szüntelen imádkozzatok!”

A második szakasz: a jelölők kiválasztása.

Ezt a szakaszt már a törvény is szabályozza a 4. §-ban a következőképpen:

„A választást megelőzően legalább 60 nappal a presbitérium az egyháztagok köréből – az egyházközség lelkipásztorát is beleértve – 3–7 tagú bizottságot választ, amely a jelölési (választási) és a szavazatszámllóli feladatokat is ellátja.”

A lelkipásztor a bizottság tagjait – a megválasztásuk utáni vasárnapon – bemutatja a gyülekezetnek, ismerteti feladataikat és a jelölés módját. Ezt követően a bizottság tagjai a gyülekezet előtt fogadalmat tesznek a választási törvény maradéktalan megtartására és a titoktartásra.

A gyülekezet lelkipásztora a bizottságnak tagja.

A bizottsági tagság a tisztségviselői jelöltséget kizárja. A jelölő bizottság tagjai köréből az elnököt maga választja.

A bizottság a választást megelőzően 30 nappal a tisztségviselőkre (presbiterekre, gondnokokra, főgondnokokra) a gyülekezetben végzett széles körű tájékozódás alapján tesz javaslatot a presbitériumnak. A presbitérium a bizottság javaslatát figyelembe véve összeállítja a jelöltek listáját és az egyházközségi közgyűlés elé terjeszti.

Minden tisztségre 1–3 személyt lehet jelölni.

Választásra csak az bocsátható, akit szabályszerűen jelöltek és a jelölést elfogadta. A jelölteket a választást megelőző vasárnapon a gyülekezetnek be kell mutatni.

A jelölés folyamatát azonban ennél korábban és annak emberi tényezőit hangsúlyozva javasoljuk megindítani.

Mindenekelőtt számításba kell venni, hogy kik azok a jelenlegi presbitériumban, akiket koruk, egészségi állapotuk, eddigi tevékenységük (vagy éppenséggel tevékenységük hiánya), esetleg életvitelük miatt már nem célszerű az új presbitérium munkájába számításba venni. Ez igen nehéz feladat, ezért célszerű, ha ezeket a testvéreinket a lelkipásztor, a gondnokok valamelyike és egy presbiter meglátogatja. Amennyiben eddigi munkájuk alapján ezt kiérdemelték, célszerű, ha tiszteletbeli presbiterként az új presbitérium munkájába tanácskozási joggal őket bevonják.

A látogatás szolgálatát ajánljuk a többi presbiterek esetében is, ahol arról kell testvéreinkkel elbeszélgetni, vállalják-e hat évre a presbiteri szolgálatot és ha

igen, mit kér, mit vár tőlük a presbitérium, illetve miben látja maga részéről a szolgálata lehetőségét. *A „csak tisztség” presbiterség kora ugyanis lejárt és ezt a látogatások során világossá kell tenni minden testvérünk előtt.* Célszerű akár írásba is foglalni ezt, hogy az illető vállalja a jelölést, ha erre sor kerül és milyen munkában, ill. hogyan kíván a presbitérium és a gyülekezet szolgálatában tevékenykedni. Ez azért célszerű, mert amikor az egyházközségi közgyűlésen a jelölteket bemutatják, fel lehet olvasni, hogy milyen feladatot vállaltak, amennyiben nem teljesítene, úgy később ezért felelősségre vonható.

A jelölési folyamat harmadik része azok megkeresése, akiket újonnan javasol majd beválasztani a presbitérium, ill. a jelölő bizottság.

Kik legyenek ezek?

Ajánljuk, hogy olyanok kerüljenek a presbitériumba, akik hiszik, hogy Jézus Krisztus az ő személyes Megváltójuk és ezt, ha kell készek is megvallani és igyekeznek is ennek megfelelően élni.

Szükséges, de közel sem elegendő feltétel, hogy a presbiter (akár régi, akár új) rendszeres templomba járó legyen.

Kívánatos, hogy olyanok legyenek presbiterek, akik mind a gyülekezetben, mind a városban, faluban, kerületben nem rangjuk és vagyonuk, hanem életvitelük, családi és közösségi életük és lehetőleg a gyülekezetben már eddig is végzett munkájuk alapján ismertségre és megbecsülésre tettek szert. Ezért mindezekelőtt a gyülekezeti munkások között kell a presbitériumnak szétérni. A törvény a presbiterséget nem köti sem nemhez, sem életkorhoz, de – az Ige szavai alapján – nem célszerű új embert választani, hanem azt – ahogy irtuk –, akiről már jó bizonyosságaink vannak. Ha egy gyülekezetben több kisebb közösség van, akkor célszerű, ha ezeket a kisebb közösségeket kérjük fel, jelöljenek maguk közül valakit.

Az így kiválasztottakat is látogassa meg a lelkipásztor és néhány presbiter, vagy gyülekezeti tag, hogy – ha nem ismeri – megismerhesse családját, otthonát, ami néha a szavaknál többet mond. Itt is célszerű a jelöltség elvállalását és a vállalt szolgálatot írásba foglalni.

(Folytatás a 12. oldalon)

(Folytatás a 11. oldalról)

Ha lehetséges, érdemes figyelni, hogy minden gyülekezeti szolgálati területre találjunk – esetlegesen hivatásánál, szakmájánál fogva is – alkalmas testvéreket.

Ezért – ha még ilyet eddig a presbitérium nem alkalmazott – célszerű összeállítani a *gyülekezeti feladatkörök jegyzékét*. (Ilyenre mind a Presbíter c. lapban, mind a Presbíteri füzetek I. füzetben találunk ajánlást, de ezeket még ismételtlen köz-zétesszük.)

Fontos, hogy a látogatásokban és a jelölésben a *lelkipásztor* részt vegyen, mert *hisz* a presbíterek az ő munkatársai lesznek, nem célszerű, ha eleve a viszály magját hullatjuk el azzal, hogy olyan presbítereket választunk, akik mindig *ellenzik* és bírálják a lelkipásztort.

Lelkipásztor testvéreinket pedig kérjük, hogy ne csak olyanok jelölését támogassák, akik mindig mindenben javaslatukat támogatták, mert ebben az esetben a presbitérium elvesztheti azt az ellenőrző kiigazító szerepét, ami egyén és közösség harmonikus fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

A törvényben előírt jelölő bizottság összeállításához a következő ajánlásokat tesszük: a bizottság tagjai olyanok legyenek, akik eddig presbíterek voltak, de most már nem kívánnak azok lenni, ill. akiket méltónak tartunk presbíterségre, de nem vállalják.

Nem szükséges, de lehetséges, hogy a jelölő bizottság elnöke a lelkipásztor legyen.

Nem szükséges, de lehetséges a megválasztandó személyek számánál több jelöltet állítani. Ha így teszünk, akkor a jelölteket külön is készítsük fel arra, hogy esetleges meg nem választását ne tekintse kudarcnak és tekintsük ebben az esetben *pótpresbíterre* választottnak, vagy azon bizottság tagjának, amely az általa vállalni kész szolgálati terület ügyeit viszi. (Missziói, diakóniai stb. bizottság)

Látjuk tehát, hogy éppen mivel Isten és emberek ügyeit kell intéznünk, csak Isten iránti alázattal, emberek iránti tisztelettel és szeretettel, a gyülekezet ügyét szem előtt tartva lehet ezt a munkát végeznünk. Ehhez pedig sok idő és türelem kell. Ne felejtjük el a *sorrendet*:

– először Isten akaratát kell keresnünk,

– azután testvéreinket megkeresnünk.

A választás jogi körülményeiről majd 1999-ben még bocsatunk ki tájékoztatást. Addig is sok imádságot és szeretetet kérünk és ajánlunk testvéreinknek!

Általános választások előtt

KERESZTYÉN EMBER ÉS A POLITIKA

D. Johannes Rau miniszterelnök előadása (részletek)

A kérdés ez: hogy illik össze hit és politika, mi közük van egymáshoz? Sokan hangoztatják ugyanis, hogy a politika lényege szerint nem keresztyén, s aki részt vesz a politikában, az nem is keresztyén ember. De a hit és a politika viszonyán túl egyre inkább terjed egy másik nézet is, mi szerint a hitnek és a hétköznapiaknak sincs közük egymáshoz. Kétségtelen, hogy kétezer év óta vitatott kérdés, hogy keresztyéneknek szabad-e politikailag szerepet vállalniuk. A különböző körök különböző katolikus és protestáns teológusai különböző feleletet adtak erre. A reformáció kora óta egy sajátos fogalmazás terjedt el: lehet-e a Hegyi Beszéddel politikát művelni? Luther, Bismarck, Helmut Schmidt erre így feleltek: nem! Én magam a kérdésfelvetésen jobban csodálkozom, mint a válaszokon.

Éppen ezért felteszem az ellenkező kérdést, az ellenpróbat: tudunk-e egyáltalán a Hegyi Beszéd nélkül politizálni?

A Hegyi beszéd fontos életkérdéseket érint, Vonatkozik a politikára is. Igaz, hogy a nemzeti és a nemzetközi problémák egyre bonyolultabbak, áttekinthetetlenek. Úgy tűnik, hogy elveszett a problémamegoldó képességünk, vagy pedig éppen most megy veszendőbe. Évtizedeken át a politika mindenható gesztusokkal operált, s mert ez ma már nem működik, a gyengeségnek, a tehetetlenségnek az érzése uralkodik el. Akik keresztyénként gyakorolják a politikai felelősséget, azoknak nem feltétlenül kell egy politikai párt-hoz tartozniuk! Gyakran előfordul, hogy az egy ugyanazon párt-hoz tartozó keresztyéneknek nagyon eltérő véleményük van bizonyos kérdéseken.

Szerintem nincsen keresztyén politika abban az értelemben, hogy az valamiféle zárt világképet vagy emberképet jelentene, amelyre mindenkinek törekednie kell. A politika a Vorletzes-hez, az utolsó előtthez tartozik, a jelenvaló világ tartozéka. A Biblia máshová helyezi a hangsúlyokat, mint a politika, a maga célorientált cselekvésével. De ez nem jelenti azt, hogy a keresztyén hit politikamentes! Ellenkezőleg! Ahol az emberek hisznek az evangéliumban, ott ennek az élet egészére megvannak a következményei, így a politikára is. Isten Országáé nem a világból való, de már ebben a világban meg kell jelennie, formát kell öltetnie, még ha töredékesen (=Stückgestalt) is. Gustav Heinemann írta: „A politikai felelősségről a keresztyének nem mondhatnak le. Mert aki nem cselekszik, az hagyja, hogy vele cselekedjenek. S akkor már nem felebarátja embertársának”.

A politikai vitát nem kerülhetjük ki, de az ellenfélből soha nem szabad ellenséget kreálni. Ez nem csak keresztyénietlen, ha-

nem embertelen is. A Biblia persze nem receptkönyv korunk feladatainak megoldására.

De a Biblia nem engedi, hogy a felelőssége elől bárki is elmeneküljön! Az ember ma sokkal többre képes, mint amit szabad neki. És bizony gyakran az a kérdés: megtehetjük-e azt, amire képesek vagyunk? A keresztyén hit képessé tesz arra, hogy megkülönböztessük: mi az, ami lehetséges, s mi az, ami megengedett. Megengedett az embertelenség is, de kinek jó az? Arról még folyik a vita, hogyan határozzuk meg, mi engedhető meg a világban. Luther egykori intése értelmében csökkenteni kell a távolságot az ember intellektuális és morális képességei között. Ezekben ad a Hegyi Beszéd útmutatást. A politikában is komolyan kell venni a felebarát szeretetét. Aki nem éhezik többé az igazságra, nem hiszi, hogy igazságosabban is mehetnek a dolgok, akkor az már feladta, nem lép közre ott, ahol igazságtalanság üti fel a fejét.

Az Isten Országáé építésének reménye nem illúzió, hanem utópia (=az, amire vágyunk, de még nem jött el). Ezért nem lehet szétválasztani a keresztyén hitet és a politikai felelősséget. Az egyházban voltak kísérletek a teokratikus utópiákra. Egyházfejedelmek, államfők nem voltak humánusabbak, mint a jobb vagy baloldali ideológiák. Klerikális gőg, vallási fanatizmus, türelmetlenség és öngazolás volt a következmény. Ellene kell állnunk minden totalitárius utópiának is. A teológiában és a politikában is az utópisztikus gondolkodás kovászára van szükség. Arra a reményre, hogy a gyakorlati politikai éssnek is megvannak az ideáljai, s az erkölcsi értékei. Ezek akkor is keltenek, ha nem valósíthatók meg teljesen, ha utópisztikusak.

A kérdés az, hogy van-e felvilágosult remény, mely képes túltekinteni a világ pillanatnyi valóságán. Ha ez a felvilágosult remény elvesz, akkor oda jutunk, mint amiről J. Habermas írta: „új áttekinthetlenség” előtt állunk. Akkor elveszítjük a távlatot és az irányt a mindennapi életben. S már csak a tények számítanak, a helyzet kényszere. Csak reagálunk, ahelyett, hogy cselekednénk! A mennyet nem lehet itt a Földön megvalósítani, de nem szabad a Földet magára sem hagyni! A Szentlélek jelszava: itt maradni (E. Jünger). Aki mély felelősségből politizál, az evangélium erejével, az kényelmetlen azoknak, akik csak a hatalom nyújtotta előnyökért, vagy taktikai okokból politizálnak. E Lange-val én is vallom: „Bolgog, aki a két szék között van. Ez ugyanis a Jézus melletti hely!”

(Elhangzott az Ökumenikus Tanulmányi Központ közgyűlésén, a Bp.-Fasori Ev. Gimnázium dísztermében, 1998. febr. 23-án.)

Hogy szólítsam őt?

Istennek? Jézus Krisztusnak? Szentléleknek? Uramnak? Sok keresztyén töpreng ezen. Szentháromság Egy Örök Isten; ez a neve! Igen, ezt minden keresztyén tudja, de hogyan értse egy földi halandó, aki számára az egy nem három, s akinek a három nem egy! Ez titok! Igen-igen, de mégis, meg kell szólítani, de hogyan? Különböző megoldásokat alkalmaz az ember. Legtöbbször úgy szólítják Őt, ahogy Jézus tette: MI ATYÁNK! Nagyon szép és igaz megszólítás ez! Viszont kérdés az, hogy mire gondoljon az ember? S hogy a kérdést megoldjuk, az imádság végére odatesszük: Jézus nevében – amen.

Nem gondolkodunk igazában. Kimondjuk a szavakat és a személy, akit megszólítunk, „személytelen” marad számunkra. Vajon nem így vagyunk a Szentháromság Istennel is? Melyik nevében szólítsuk Őt? Hogyan válik személyessé?

Talán egyesek úgy gondolják, hogy Isten egy személy három névvel. Mindegy, hogy melyik névvel szólítják meg, mert úgymint ugyanarra vonatkozik. Fentiekre nézve a Szentírásban kerestem választ.

Sokat vajúdtam ezen a kérdésen. Ha jól emlékszem, a megtérésemkor dőlt el bennem – tudat alatt. Hittem én előtte is Istent, Jézust, de személytelenül! S mivel megtérésem abból állt, hogy élővé, személyessé vált számomra Jézus Krisztus, mert átéltem a Pilátus udvarában és a kereszten elviselt szenvedését. S megtudva a tény, hogy helyettem, értem vállalja mindazt, kimondhatatlanul megszerettem Őt, és Neki adtam az életem. Az Ővé lettem! Így Isten Benne vált számomra felfoghatóvá! Vele szüntelenül beszélgettem, Neki sírtam, Vele éltem. Mindez nem egy tudatos teológiai látás alapján, hanem bennem elindult, majd folytatódó személyes viszony következtében. Csak évtizedekkel később kerültek elélem azok az Igék, melyek – hiszem – a Szentlélek által tudatossá tették bennem a megtérésemkor kialakult viszonyulást.

Nagy és eligazító hatással „fedeztem fel” az alábbi Igéket:

„Ő az igaz Isten és az örökélet”
1Ján 5,20

„Benne lakik az istenség egész teljessége oszthatatlan egységben” Kol 2,9

„Ő a láthatatlan Isten képe” Kol 1,15

„Minden általa és érte teremtett” Kol 1,16

„Krisztus, Aki mindenek felette örökké áldandó Isten” Róma 9,5

„Ez az én szerelmes Fiam, Őt hallgassátok” Márk 9,7

„Aki engem látott, látta az Atyát” Ján 14,9

„Az Atya én bennem lakik, én általam viszi véghez az Ő cselekedeteit” Ján 14,10

„Ő – a Szentlélek – engem fog dicsőíteni, mert az enyemből merít” Ján 16,14

Számomra csodálatosak lettek ezek az Igék és eligazítottak minden fenti kérdésemben!

Könnyen érintetlenek maradunk a 2000 évvel ezelőtti kereszt személyes, ma is „aktuális” voltát illetően. A történetet igen jól ismerjük, de ezt kevésnek tartom!

Nekem ma van szükségem arra, hogy lássam, átéljem mibe kerül Jé-

zusnak a ma elkövetett bűnöm. Ti., ha ezt nem „látom”, akkor nincs súlya a mai vétkeimnek, nem minősítem „szegnek” azokat.

Jézus Krisztus: a világon a leggyönyörűbb név. Az én Megváltóm neve. Előtte hajlik meg az én térdem és az én szívem is! Számomra Benne lakik az egész istenség oszthatatlan egységben.

Beleéltem magam Filep helyzetébe, aki kérte Jézust: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát. S Jézus ezt mondta neki: „annyi ideje veletek vagyok és nem ismertél meg engem, Filep? Aki engem lát, az látja az Atyát, hogyan mondhatod te, mutasd meg nekünk az Atyát?” Úgy érzem, hogy ha én kérdezném most Jézust, nekem is ezt mondaná. S nekem ez így elég! Megerősíti ezt bennem Pál nyilatkozata is: „úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, Róla is mint megfeszítettéről”.

Így szívesen szólítom Őt, az én Uramat, Istenemet Jézus Krisztusnak és köszönöm, hogy számra vehetem az Ő Szent, Dicső Nevét.

Vándor

JÖJJ MIHOZZÁNK JÉZUS

Jöjj mi-hoz-zánk Jé - zus, légy köz-tünk s ve - lünk.

Ál - dá-sod-ra vá - runk, hisz ál-dás kell ne - künk. Ki-ván-juk hogy

úr légy per-ce-ink fe - lett. Ki-ván-juk, hogy legyen bennünk

há - la, sze-re - tet. Eh-hez kér-jük e-rőd és szent Leelkedet,

hová szív-ből mondjunk Néked há - la - é - neket.

Református szobrászművész emlékezete MEDGYESSY FERENC

Nagypéntek

„Jézus pedig hozzájuk fordulván mondá: – Jeruzsálem leányai, ne sirjatok én rajtam, hanem ti magatokon sirjatok és a ti magzataitokon...” (Lukács 23,28)

Az én Bibliám... – képzőművészeti pályázat

A Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteményének Bibliamúzeuma képzőművészeti pályázatot hirdet gyermekek és fiatalok számára (tizenhat éves korig, alsó korhatár nincs) egyházi felekezettől függetlenül. A pályázat témája: „Az én Bibliám” (bibliai történetek, bibliai élmények, hittanórákon hallottak, a Bibliamúzeum látogatása, vagy a gyülekezeti élet által ihletett alkotások). A pályázatra grafika, akvarell, pasztell, tempera, metszet, batik, kollázs (mérete maximum: A/2-es); kispasztika, plakett (mérete maximum 30 x 30 x 30 centiméter) beküldését várjuk. Egy pályázó maximum három munkával pályázhat. A pályázatokat kérjük névvel, életkorral, címmel, iskolacímmel, a tanár, illetve a szakkör nevével ellátni és címünkre eljuttatni: Bibliamúzeum; 1092 Budapest, Ráday utca 28., telefon/fax: (1) 217-6321. Beküldési határidő: 1998. április 30. A pályázatokat egyszerű, de kiállításra alkalmas (például paszpartu) állapotban kérjük beküldeni. Az elbírálás két korcsoportban történik.

A bírálóbizottság tagjai szakemberek lesznek. A pályaművekből a legszebbeket (kb. nyolcvan-száz darabot) a nyár folyamán a Bibliamúzeum kiállítja. A kiállítás ünnepi megnyitóját 1998. június 7-én, 16 óra-kor tartjuk a múzeumban. A legjobb pályázatokat jutalomban részesítjük. A kiállításra nem kerülő anyagokat az ősz folyamán visszaadjuk.

Húsvét

„Az angyal pedig megszólalván mondá az asszonyoknak: Ti ne féljétek, mert tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek. – Nincsen itt, mert feltámadott...” (Máté 28:5-6)

Füle Lajos

NYITOTT MARADJ!

*Magad köré ne épít falakat,
nyitott maradj és befogadni kész!
A másik ember részed, s feladat,
hogy vele együtt légy te is egész.*

GEOMETRIA

*Ha közepén a KRISZTUS áll,
s ha körülötte mi magunk,
Hozzá közel, vigye közel,
egymáshoz is közel vagyunk,*

TETTEK ÁLTAL

*Itt hiteles szó, hiteles tett kell!
Szómon kéri rajtunk minden óra.
Tettek által szól nekünk a Mester,
tettek által kell beszélni róla.*

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL

Február

4. mind a Szövetség elnöke, mind főtítkára, mindketten mint a Zsinat tagjai, részt vettek a Zsinat ülésén.
7. a Kispest Rózsa téri Egyházközségben tartotta közgyűlését a Budapest-Déli területi szervezet, amelyen mint a területi szervezet elnöke is, részt vett a Szövetség missziói titkára és beszámolt a Szövetség múlt évi munkájáról a főtítkár.
9. a Rákosszentmihály-Sashalmi Egyházközségben megindult a gyülekezeti presbiterképzés, amelynek első alkalmán mint a gyülekezet főgondnoka is, részt vett a Szövetség elnöke és szolgált a főtítkár is.
15. Kecskeméten volt a Bács-Kiskun-sági Egyházmegye északi egyházközségeinek presbiteri konferenciája, amelyen mintegy 200-an vettek részt. A konferencia a kecskeméti nagytemplomban kezdődött istentisztelettel, amelyen *Varga László* lelkipásztor hirdette az igét. A konferencia az új kollégium dísztermében folytatódott *Szabó Gábor* esperes és *dr. Török István* főgondnok vezetésével, ahol a főtítkár előadást tartott a „A presbiterek felelőssége az ifjúságért” címmel. – Az újpesti protestáns egyházközség szokásos közös presbiteri konferenciáján az elnök vett részt és végzett szolgálatot.
- 20–22. Szerencsen volt a zempléni egyházmegye és területi szervezetünk közös presbiteri konferenciája, mintegy 130 résztvevővel. A konferencián részt vettek a szomszédos határon túli egyházak presbiteri, ill. lelkészei is: a kassai egyházmegyéből, a Szilágyságból és Kárpátjáról. A konferencián sok érdekes előadás hangzott el az egyházkormányzásról, egyháztörténetről, szektákról és bibliai témákról. A konferencián résztvett és szolgálatot végzett az egyházmegye esperese, *Börzsönyi József*

szerencsi lelkipásztor, az egyházkerület püspöke, *dr. Mészáros István*, főgondnoka *D. Szabó Dániel* és Szövetségünk elnöke is.

28. Szövetségünk ez évi rendes közgyűlése a Ráday Kollégium dísztermében. *Dr. Fekete Károly* ny. teológiai tanár áhítata után *dr. Boross Géza* teológiai tanár tartott előadást a gyülekezetépítésről és abban a presbiter feladatairól. Ezután a szokásos beszámoló hangzott el: a főtítkári, a gazdasági és számvizsgáló bizottsági, ill. a jogtanácsosi. A hozzászólások előtt főtítkárt választott a közgyűlés, miután az eddigi főtítkár megbízása lejárt. A közgyűlés, miután ezt az alapszabály egyszeri

alkalommal megengedi, újra választotta az eddigi főtítkárt. A közgyűlést személyesen üdvözölte *dr. Hegedűs Loránt* dunamelléki püspök és *dr. Kálmán Attila*, a Zsinat nem lelkészi elnöke. Írásban sokan köszöntötték a közgyűlést, így *dr. Bölcseki Gusztáv*, a Zsinat lelkészi elnöke, *dr. Márkus Mihály* dunántúli püspök, *dr. Nagy István* főigazgató, *P. Tóthné Szakács Zita*, a Nőszövetség elnöke. A hozzászólások, majd a határozathozatal után az elnök imádságával ért véget a közgyűlés.

Március

2. volt az 1998. évi 2. számot lezáró szerkesztőbizottsági ülés.

Gazdasági ügyeinkről...

Mindenekelőtt az elmúlt számban megjelent közléseket kell pontosítani: *A lelkészek után fizetendő egészségbiztosítási járulékról* legutóbb azt írtuk, hogy azt nem az egyházközségeknek, hanem a lelkészeknek kell fizetni, a vonatkozó jogszabály szerint. Időközben a Zsinati Iroda tárgyalásokat folytatott az Egészségbiztosítási Pénztárral és arra a megegyezésre jutottak, hogy a minimálbér 11,5%-át kitevő járulékot nem a lelkészek fogják egyenként befizetni, hanem azt az egyház összegyűjti és együttesen fogja átutalni az OEP-nek. Hogy ez egyházmegyénként, egyházkerületenként, vagy országosan a Zsinat részéről történik-e, azt még a részletes megállapodásban fogják meghatározni. Addig nem kell fizetni a 11,5%-ot a 19 500 Ft-os minimálbér után, de célszerű, ha időközben a presbitériumok határoznak arról, hogy ezzel az összeggel a lelkészek javadalmát megemelik és gyűjtik ezt az összeget, hogy amennyiben visszamenőleg is meg kellene fizetni, akkor ez ne jelentsen váratlan nagy terhet az egyházközségnek. *A lelkészi nyugdíjintézet járulékról* legutóbb azt írtuk, hogy a gyülekezet részéről eddig 21%-os hozzájárulást a Zsinati Tanács 30%-ra emelte fel. A Zsinat február 4-i ülése úgy döntött, hogy a kérdést a gazdasági bizottság elé utalja és addig marad az eddigi 21%.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa.

Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza*, *Dr. Ritók Zsigmond*, *Hegyí-Füstös István*, *Papp Vilmos*, *Vándor Gyula*, *Kövespataki László*, *Winter Silvia*. Felelős szerkesztő: *Békefy Lajos*; Felelős kiadó: *Balla Tibor*; Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Telefon: 218-0266 A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 360,- Ft, külföldre (a velünk határos országokban) 900,- Ft, Európa és a tengerentől más országaiiba 15\$. Az előfizetési díj csokken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenn tartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbitériumi nevében! Készült a Grafika-TYOPRESS Nyomdában. Felelős vezető: *Farkas Józsefné*. Kéziratot nem ösztönzünk meg és nem küldünk vissza. Egy példány ára: 60,- Ft.

A Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kara – A Nagykőrösi Presbiteri Műhely kezdeményezésére

Diakóniai – Lelkigondozói Napokat

rendez, 1998. június 5–6. és 1998. június 19–20-án, Nagykőrösön, a Főiskola épületében (Nagykőrös, Hősök tere 5.).

A szakmai továbbképzést és konzultációt az 1997 őszén nagy érdeklődés és részvétel mellett Csepelen megtartott diakóniai és missziói tanfolyam tapasztalatainak alapján szervezzük.

A foglalkozásokat pénteki napokon 8–18 óra között, szombati napokon 8–14 óra között tartjuk, a képzés résztvevői **tanúsítványt kapnak.**

Szakmai programunkat jó szívvel ajánljuk minden keresztyén felekezeti kórházi, gyülekezeti beteglátogatójának, diakóniai, lelkigondozói szolgálatot vállaló presbiterének.

Tervezett tematikánk:

- Diakónia, beteggondozás, lelkigondozás, missziói parancs és küldetés keresztyén önkéntesek számára.
- A keresztyéni segítés alapelvei. Segítő kapcsolat, segítő identitás, segítő kommunikáció.
- Házi betegápolás.
- A hospice. Fájdalomcsillapítás. Önkéntes szolgálat a hospiceben.
- A beteggondozás, lelkigondozás különleges esetei: az öregedő ember; az élettől búcsúzós ember; a gyászoló ember.
- További speciális esetek: krízisek a családban (kapcsolati problémák, válás, traumák).
- Gyermekáldás és abortusz. Fogjunk össze nemzetünk fogyása ellen!
- Veszélyeztetett csoportok a társadalomban. Szenvédélybetegek: drogfüggés, alkoholizmus stb. Szegénység, munkanélküliség. Hajléktalanok.
- Az euthánázia kérdései napjainkban.
- A beteglátogatás és gondozás etikai, jogi kérdései.
- A szociális segítségnyújtás lehetőségei.

A foglalkozások előadásokból, csoportos megbeszélésekből és készségfejlesztő kommunikációs foglalkozásokból állnak.

A tanfolyam részvételi díja (35 fő esetén) 4000 Ft/fő. Szállás és étkezés, térítés ellenében, a főiskola internátusában igényelhető.

A program előadói, szakmai vezetői: *dr. Böszörményi Dalma, Tátrai Mariann és dr. Fruttus István Levente.*

Jelentkezni a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Karának Tanulmányi Osztályán lehet.

(2750 Nagykőrös, Hősök tere 5. Tel./fax: (53) 351-393).

Jelentkezési határidő: 1998. május 20.

Tanfolyamszervező: *Agócs Judit* főiskolai adjunktus.

Várjuk az önkéntes szolgálatot Krisztus nevében vállaló keresztyén testvéreinket, szeretettel:

dr. Kolozsváry Bálint
a Nagykőrösi Presbiteri Műhely vezetője

dr. Fruttus István Levente
tanszékvezető főiskolai tanár KRE-TFK

Türmezei Erzsébet

HÚSVÉT UTÁN

Húsvét előtt... nehéz, szomorú léptek.
Húsvét előtt... zokogó, bús miértek.
Húsvét előtt... ajtók, kemények, zártak.
Húsvét előtt... arcok, fakóra-váltak.
Húsvét előtt... szívek, üres-szegények.
Húsvét előtt... kihamvadott remények.
Húsvét előtt... egy nagy: Minden hiába!
Bús eltemetkezés az éjszakába.

De húsvét lett! Feltámadott a Mester!
Húsvét után el gyásszal, könnyekkel!
Húsvét után futni a hírrel frissen.
Húsvét után már nem kérdeznit mit sem!
Húsvét után új cél és új sietség!
Jézus él! Nincs út, amely messze esnék.
Húsvét után... erő, diadal, élet!

Csak azokért sírjunk húsvéti könnyet,
akik még mindig húsvét előtt élnek.

ERDÉLYI KÖSZÖNTŐ

Jöreggelt azoknak, akik itt lakoznak,
Verset mondanék, ha meghallgatnának.
Jézus feltámadott, nagy örvendezéssel
Áldják hát az Istent hangos énekléssel.
Áldom én is ezért, mert ma húsvét napja
Virradt mireánk, áldott szent órája.
Most jöttünk Krisztus kicsiny mezejéből
Az illatozó rózsák virágos kertjéből.
Azt kívánom most, még sokáig éljenek,
Sok boldog húsvétot vigan megérjenek.
Kárt, bűnt, bánatot sose szenvedjenek,
Mind földön, mind mennyben boldogok legyenek.

1998. ÉVI RENDEZVÉNYEK

Július

2. Baranyai területi szervezet elnökségi ülése.

Augusztus

2. Borsodi presbiter és gyülekezeti képzés Aggteleken.

30. Vértessaljai presbiteri konferencia Zámolyon.

31.-szept. 4. II. Országos presbiteri konferencia Tahiban.

Szeptember

12. Bibliaiskola a Budapest-Északi Egyházmezejében.

13. Presbiteri-gyülekezeti csendesnap Mohácson.

26. Bibliaiskola a Baranyai területi szervezetben.

Időpont nélkül: Presbitériumok meglátogatása Dunaharasztiiban, Dunavarsányban, Áporkán.

Október

1. Vezetőségi ülés a Baranyai területi szervezetben.

2. Borsodi presbiter és gyülekezeti munkásképzés Felsőnyáradon.

5. Főtítkári értekezlet.

10. Regionális presbiteri konferencia Bólyon.

Bibliaiskola a Budapest-Északi Egyházmezejében.